בסוד שיח

האם ש"ס תצביע אי־אמון? האם ש"ס תפרוש?

מאת שאול שיף

כל חברי הכנסת והפרשנים שעמם שוחחתי השבוע אמרו נחרצות: ש"ס אינה פורשת מהממשלה ושולמית אלוני אינה זזה ממשרד החינוך והתרבות. מכל השיחות למדתי, כי יש הרבה מאד דיסאינפורמציה בסוגיה הזאת של ש"ס־מר"ץ־"עבודה" ואולי רק שניים, שלושה אנשים יודעים את האמת לאמיתה.

אישים מרכזיים במר"ץ טענו השבוע, כי היתה מוכנה "תוכנית מגירה" להויו את הגב' אלוני ממשרד החינוך והתרבות, לנוכח התלונות הרבות שהגיעו מהפקידות הבכירה במשרד לעתונאים ולפוליטיקאים "התיק הוא באמת לא בשבילה", אלא שאז באה פרשת "סדר היום" של שולמית אלוני בגרמניה "ונאלצנו להתייצב מאחוריה כאיש אחד".

מה שראשי מר"ץ בעצם אומרים: הניחו כעת לעניין, אל תעשו משברים שולמית אלוני ממילא תוחלף במשרד החינוך גם היא כבר משוכנעת שהתיק הזה אינו הולם את הסמפרמנט שלה. מהשיחות התרשמתי שקיימת הבנה בין ש"ס לבין מר"ץ, מה גם שמר"ץ, מאז כניסתה לממשלה מתוקה מרבש, והסביבה הקרובה של יצחק רבין אינה נראית לי עוד כחוששת ממשבר.

וכיצד יסביר שר הפנים, הרב אריה דרעי את המשך ישיבת ש"ס בממשלה לצדה של שולמית אלוני כשרת חינוך ותרבות? ומה יאמר הגר"ע יוסף לשומעי לקחו? אני נוטה לקבל את הגירסה שהעניין הזה כלל אינו מראיג אותם. הנתק מעולם התורה האשכנזי הוא כמעט מוחלט וכל עוד יזומנו מעניקים, תקציבים והלוואות למגזר הספרדי, אין צורך בהתנצלויות ואין צורך בהסברים.

מה שברור הוא – שולמית אלוני גמרה אומר להמיר את חופש הדיבור במכונית וולוו ומכאן ולהבא היא תביע את השקפת עולמה בעיקר בחדר האמבטיה בשם השלום שאין להחמיצו. תמכור מר"ץ את כל "הלוקשים" האפשריים לציבור תומכיה ובלבד שספסלי האופוזיציה יהיו רחוקים ממנה. התקופה הזו, שבה נראית מר"ץ במלוא מערומיה שווה זהב, כדי לאלף את הדור הצעיר הישר והתמים, מה ערך יש לזעקות השבר של רן כהן, כי יש לגייס את בחורי הישיבות; מה ערך יש לבכיינות על המיליארדים שהולכים לעולם התורה במקום לעיירות הפיתוח ולאוכלוסיה נצרכת או לשיפור כבישים אדומים וכו' וכו'. קחו את כל "נאומי המליאה" של ראשי מר"ץ בעבר, ותראו כי במדע המדינה יש בהחלט מקום לתוג חדש "נירוזת האידיאולוגיה" או "אידיאולוגיה נירוזת". אגב מפ"ם לשעבר עשתה את זה לא פעם.

פרופיסורה על סקרי דעת־קהל

תוצאות הבחירות במרכז מפלגת העבודה של המועמדים לכהונת המזכ"ל של מפלגה זו, וכו להבלטה רבה בתקשורת בגלל נצחונו של ח"כ נסים זוילי את "מכונת המלחמה" של מתנה רבין, שתמך, כידוע ביובל פרנקל.

ברעם התופים של המנצח ובהלם ההפסד של יובל פרנקל, לא היתה התיחסות ראויה למועמד השלישי הלא הוא ח"כ ד"ר רענן כהן.

על פי התוצאות הרישמיות זכה ח"כ ד"ר רענן כהן ב־95 קולות, לאמור. 7.8 אחוזים מכלל קולות המצביעים במרכז מפלגת העבודה. קורה. וכבר היו דברים מעולם.

אלא שאת מערכת הבחירות של ח"כ ד"ר רענן כהן ליוזה מכון לסקרי־דעת־קהל "אספיר" שמו. המכון הזה הוא בחנהלת פרופסור, מיכאל קרייגרלר, שיידע את העתונות והכתבים לענייני מפלגות על תוצאות סקריו ומחקריו. ומכיוון שהמכון הזה ודאי יצוץ שוב בבחירות המוניציפאליות או בבחירות כלשהן אחרות, כדאי שהציבור יתבשם גם הוא מתחזיותיו, ובכם שנוהגים "לנחת" את תוצאות התחזיות של האסטרולוגים בתום שנת התחזית, אין סיבה שלא נביא כאן את סקרי מכון "אספיר" בהנהלתו המדעית של פרופ' קריינדלר. כדי להרשים את הקורא נוסיף עוד פרט חשוב אחד: מכון "אספיר" הוא סניף של מכון "אספיר" ניו־יורק (500 פיפס אוזניו, סוריטה מספר 3600).

וכה אמר יואל צפריר מהמחלקה ליחסי ציבור של פרסום אל־רון בהודעה לעתונות (ב־15 לאוקטובר): "סקר־דעת־קהל שנערך לאחרונה בקרב חברי מרכז מפלגת העבודה קובע, כי לו נערכו לפני שבוע הבחירות לתפקיד מזכ"ל המפלגה, היה ח"כ נסים זוילי זוכה ב־33 אחוז מן הקולות, ח"כ רענן כהן ב־32 אחוז ואילו יובל פרנקל היה זוכה רק ב־24 אחוז מהקלות. 11% מן הנשאלים סירבו להשיב. הסקר שהזמין על־ידי מטהו של ח"כ רענן כהן נערך בקרב מידגם אקראי של 129 חברי מרכז מפלגת העבודה (עשרה אחוזים מכלל המצביעים במרכז) בין התאריכים 4 עד 9 באוקטובר". המכון מוסיף ומציין: בהשוואה לסקר קודם שבוצע בתחילת ספטמבר עולה, כי ח"כ רענן כהן שומר על אחוז קבוע של תומכים (32 אחוז) ואילו במועמדותו של ח"כ נסים זוילי חלה ירידה של עשרה אחוזים וירידה קלה נרשמה בתמיכה במועמדותו של פרנקל." עוד נמסר – מוסרת ההודעה – כשנתבקשו הנשאלים לבחור מועמד חלופי לתפקיד 87 אחוז מתומכי זוילי ו־93 אחוז מתומכי פרנקל לתמוך במועמדותו של ח"כ כהן. עובדה זו מצביעה על כך שח"כ רענן כהן מקובל על מרבית חברי המרכז וכמל המתונות."

אין ספק שצריך לשבת שבעה נקיים ולבדוק מה קרה למועמדותו של ח"כ ד"ר רענן כהן בין התאריך 9 באוקטובר ל־22 באוקטובר, יום בחירת המזכ"ל במרכז מפלגת העבודה. ולחילופין, כדאי אולי לברוק, מה קרה לפרופסור מיכאל קריינדלר שמשרדו ממוקם בכרמיאל. אולי בדרך לתל־אביב נתנו המחשב השתבשו? נפילה שכזאת: מתמיכה יציבה של 32 אחוז לרדת עד ל־7.8 אחוזים בלבד כיצד זה קרה. אני יודע שראש הממשלה ושר הבטחון, יצחק רבין עסוק עתה עם החיזבאללה, אבל בכל זאת ועדת חקירה פנימית חייבת לקום במפלגת העבודה. שכן אין ספק שהיו זיופים, שהמאורי הקלעים בסינרמה. אני מאד מקווה שהחוקרים של קלינטון אינם מתבססים על נשאלים מקרים, אחרת יהיה לנו את בוש לעוד ארבע שנים וסראם חוסיין יסרב לרדת מהזירה כל עוד הוא בשטח...

בעבר הגישו חברי־כנסת הצעות־חוק שנועדו למנוע מכל פרופ' לחקים מכון לסקרי־דעת־קהל. נכון, איש אינו מצביע לפי הסקרים, אך אותם מכונים עורכים סקרים על מוצרים, הרגלי צריכה וכיוב' והגיעה השעה למקצע את הענף הזה, שתופס טורים לא מעטים בעתונות הישראלית.

היגיע הרב לוועידה בבזל?

הוועידה ה־18 של רבני אירופה אמורה להיפתח בשבוע הבא ב־1 לנובמבר בבזל, שוויץ, בשעל סדר־יומה נושאים כבדי משקל. לוועידה אמורה להגיע אישיות רבנית מאחת המדינות הערביות, והופעתה אמורה להוכיח, כי אכן הממשל באותה מדינה ערבית פתח את שערי היציאה בפני היהודים המבקשים לעשות זאת.

בוועידה הזאת יהיה ייצוג רחב לרבנים ממדינות מזרח אירופה (רוסיה, אוקראינה, פולין, יוגוסלביה, רומניה והונגריה). בוועידה צפויים 120 רבנים מ־23 ארצות. הרבנים המשתתפים בוועידה יקיימו חלק נכבד מדיוניהם לגידול המדאיג בפרסומים אנטישמיים הן במערב והן במזרח. הגידול המשמעותי באחוז המתבוללים ונשואי התעדובת יעמוד אף הוא על סדר היום של הוועידה. בעיות השחיטה והכשרות באירופה, שהתריפו באחרונה, יעסיקו את הוועידה במיוחד וזאת לנוכח איחודה של אירופה.

גורמים רבנים ישראלים רבים מגלים עניין בוועידת רבני אירופה, משום ההזדמנות לפגוש תחת קורת־גג אחת את כל המנהיגות היהודית הרתית באירופה. חלק מהרבנים חולשים על קרנות צדקה נכבדות ולחלקם קשרים עם אנשי עסקים יהודיים בעלי יכולת כספית. מנכ"ל הוועידה, הרב משה רוז, לשעבר מזכירו של הרב הראשי ליהודי אנגליה, הרב לורד ד"ר עמנואל יעקובוביץ מצפץ בבקשות מצד רבנים ומנהלי מוסדות לאפשר להם להופיע בפני באי הוועידה, אך הוא נלאץ לדחות את רובן.

במישור המדיני אין הסכמה בין חברי הוועידה לבין הרבנות הראשית לישראל ועד כה נמנעה ועידת רבני אירופה להשמיע קולה בענייני שטחים ש"ע והגולן.

מסדר יומה עד להפסקת מעשה הנבלה הזה לאלתר. מעניין מי במשרד העבודה והרווחה נתן היתר עבודה לעיריית תל־אביב להעסיק פועלים יהודים ברחובותיה.

פועלים רוסים במקום ערבים

רב "אל־על", הרב אבשלום קציר נמנה על הרבנים המעורבים, שאינו נותן לאירועים השונים לחלוף על פניו. בשביל הממסד הפולימי גם הדתי הוא "מטרד" לא קטן, משום שהוא מבקש תשובות על מכתבים ואין הוא מוכן לקבל תשובה "אין מה לעשות" בתורת משה בסיני. הרב קציר הוא אולי מאחרוני הלוחמים להפסקת חילול השבת בקולנוע "דקל" בשיכון בבלי שבצפון תל־אביב וזאת מתוך אמונתו כי ויתור ללא קרב יביא להחמרה בתחומים אחרים החשובים לציבור הדתי.

בימים אלה גילה הרב קציר כי את הפועלים הערבים, שנהגו לכבד את רחובות תל־אביב בשבת, מחליפים עולים מברית המועצות לשעבר. כאשר נעצר לשוחח עם אחד העולים הללו, אמר לו העולה המנקה: "תאמין לי ברוסיה לא עבדתי בשבת..." כמובן שעם צאת השבת הריץ הרב קציר מכתבים לגורמים הרלבנטיים בעיריה וברשויות אחרות, והתשובה שקיבל עוררה אצלו זעם רב: "במקום שיש ציבור דתי נראג שלא להעסיק עובדים יהודים".

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט אינו מתפעל עוד מהציבור הדתי בתל־אביב־יפו ואין הוא חושש כנראה לתקציביו ממשרד הפנים, אחרת לא ניתן להסביר כיצד גוף כעיריית תל־אביב מעסיק יהודים בניקיון הרחובות בשבת קודש. לציבור הדתי בתל־אביב נציגות בעירייה ויש לקוות ולהניח, כי הסוגיה הזאת לא תרד מסדר היום.

הארועים שהיו ולא היו

כוחות משטרה ומשמר הגבול וכן "דבור" של חיל הים, עקבו השבוע בדריכות רבה אחר כלי שיט שנראה על מסך המכ"ם ועשה דרכו לכיוון "המרינה" בתל־אביב ואחר כך המשיך לכיוון דרום. כוחות הבטחון שחששו, כי מדובר בסירת מחבלים סגרו עליה מכל צד ולשבחם ייאמר כי מהירות התגובה שלהם עוררה ממש התפעלות. אלא שבתום המרדף נתברר, כי מדובר תודה לאל, בספינת־דיג והכוחות שבו לבסיסם. זה היה אירוע שלא היה. אבל היו אירועים שלא ראו אור בתקשורת אך הם מצביעים על הנועזות של ארגוני הטרור. כך, למשל, סגדר פיג'ו עם לוחית זהוי ישראלית יצא ממסוע, לא עצר במחסום הצה"לי וכאשר נפתחה לעברו אש – השיב באש והמשיך לברוח. כאשר הגיע הרכב לדהריה שוב נפתחה עליו אש אך הוא נעלם אי־שם בסימטאות מחנה הפליטים. ליד כפר ביתה בשומרון נתגלה בצד הדרך מטען צד עם כמות גדולה של חומר נפץ והוא פורק ללא נפגעים. יריעה אחרת מספרת על אסיר פלילי־בטחוני שניסה לפגוע באסירים שאושפזו יחד אתו בבית החולים שבכלא רמלה (ניצן). על־פי הידיעה רק בנס לא נגרמו אבידות בנפש.

אין ספק שצה"ל וכוחות הבטחון משקיעים מחשבה, משאבים ואמצעים ניכרים, כדי להדביר את הטרור, אך מעניין מדוע אבד לנו כוח הארתעה ומדוע כלפי המתנחלים יש למתיישבים הערבים ביש"ע קצת דרך־ארץ.

